

VODNIK ZA POMOČ PRI UČENJU

PRIROČNIK ZA STARŠE IN OTROKE

Zbrale in uredile:

Anja Bortek, Irena Kurtović, Estera Popovič

Šolsko leto 2019/2020

Kazalo vsebin

UVOD	5
ZAKAJ JE UČENJE DOBRO ZATE?	6
ALI JE UČENJE RES TAKO TEŽKO?	7
1. korak: UREJEN PROSTOR	7
2. Korak: ZDRAVA HRANA IN PIJAČA (H ₂ O)	8
3. Korak: PRIPRAVA TEDENSKEGA URNIKA	9
4. Korak: UGOTOVI KATERI UČNI TIP SI	10
5. Korak: IZKUSTVENO UČENJE	11
6. Korak: INDIVIDUALNI NAČRT UČENJA	11
7. Korak: MEDVRSTNIŠKO UČENJE	11
8. Korak: POTREBUJEŠ DODATNO POMOČ?	11
KONCENTRACIJA IN UČENJE	12
PRIMERI VAJ ZA IZBOLJŠANJE KONCENTRACIJE	13
Vaja 1: Pozorno poslušaj!	13
Vaja 2: Hitro branje	14
Vaja 3: Bistre oči	14
Vaja 4: Skriti predmeti	15
Vaja 5: Skupinske igre	15
Z BRANJEM DO ZNANJA	16
PRIMERI VAJ ZA IZBOLJŠANJE BRALNE UČINKOVITOSTI	18
Vaja 1: Razvijanje vidnega in slušnega razločevanja	18
Vaja 2: Razvijanje percepcije	18
Vaja 3: Bralno razumevanje	19
PRILOGA 1 Kateri učni tip si?	20
PRILOGA 2 Individualni načrt učenja	23
VIRI IN LITERATURA	26

UVOD

Preko projekta Večgeneracijski center Skupna točka, je humanitarna organizacija ZPM Ljubljana Moste-Polje pridobila prostor, v katerem se lahko različne skupine ljudi združujejo in si med seboj pomagajo – s tem smo uresničili eno izmed vizij in poslanstva organizacije: stremeti k bolj zdravi družbi.

Sedež Večgeneracijskega centra Skupna točka je lociran v Mostah, na Zaloški 54, drugi dve lokaciji centrov pa sta locirani tudi na Vrhniki in v Grosupljem. Naloga večgeneracijskih centrov je spremljati in odgovarjati na potrebe družbe, ki se kasneje srečujejo v naših prostorih. Pri tem veliko aktivnosti in dejavnosti posvečamo otrokom in mladim, ki so stari od 6 do 17 let in potrebujejo podporo pri učenju, npr. v obliki motivacije, dodatne razlage, odkrivanje novih metod učenja itd. Cilj nudenja učne pomoči je, da otrok skozi program razvija samostojnost pri šolskem delu, s tem pa morebiti zviša tudi svoj učni uspeh. Pri tem jim pomagajo prostovoljci ali t.i. mentorji (»studdy buddy«). Vsakodnevno v naših prostorih, po novem pa tudi on-line, poteka dejavnost učna pomoč, pri kateri trenutno sodeluje že 18 prostovoljcev – študentje in študentke Fakultete za matematiko in fiziko, študentje in študentke Pedagoške fakultete, prostovoljci programa MEPI, prostovoljci in prostovoljke podjetja Generali, dijaki in dijakinje Ljubljanskih gimnazij in srednjih šol ter drugi. Vsem smo izjemno hvaležni, saj brez njih ne bi uspeli pomagati tako velikemu številu otrok.

Ker število otrok in mladih, ki potrebujejo dodatno učno pomoč vztrajno narašča, potrebe za individualno obravnavno udeležencev pa prav tako, smo se odločili pripraviti kratek priročnik za starše in njihove otroke, ki jim je lahko v pomoč, kadar nas ne morejo doseči.

ZAKAJ JE UČENJE DOBRO ZATE?

To je nujno in večno vprašanje, na katerega je dobro imeti odgovor. Se vam ne zdi? Najbrž ni nikogar, ki bi razumel, zakaj moramo znati vse kar piše v učbeniku in na tabli, morebiti še v zvezku, če pa to sploh ni pomembno za življenje? Ampak žal, tako je. Včasih se učimo stvari, ki nas zanimajo, včasih pa se učimo tisto, kar se nam zdi skrajno dolgočasno in nepomembno. A prav gotovo, nam bo v življenju vse nekoč prišlo prav.

Najslabše kar lahko storimo v takem primeru je to, da starši svoje otroke napihujejo, da se jim snov še bolj zameri in se začnejo pritoževati učiteljem. Bo to spremenilo učni načrt? Najverjetneje ne. Torej, poiskati je potrebno **motiv**, ki ga morda nekateri že imajo – in tem je zagotovo veliko lažje.

motiv -a m (i). 1. kar povzroča kako dejanje, ravnanje; nagib, spodbuda (SSKJ, 2020).

Motive lahko poiščete starši skupaj z otroki in jim pomagajte s spodbudami. Pa namenimo nekaj besed motivaciji: lahko je **NOTRANJA** ali **ZUNANJA**. Notranja motivacija je tista, ki jo mora vsak posameznik najti sam in se notranje motivirati zakaj se učiti (npr. ker bom imel/a boljše ocene, se bom boljše počutil/a, bom uspešnejša/i, bom lahko študiral/a kar si bom želel, bom več vedel/a...). Zunanja motivacija pa je tista, ki prihaja iz okolja (npr. starši obljubijo izlet, žepnino, karto za kino ...). (Podplatnik, 2020). Prav gotovo lahko hitro najdete nekaj idej?

Naštevamo samo nekaj izmed razlogov, zakaj je učenje nujno zlo. Učenje je pomembno, ker:

- **SOCIALIZACIJA!** če vsaj kaj vemo, se izognemo klatenju neumnosti v družbi (z učenjem bolje razumemo svet in dogajanje v njem)
- **REŠEVANJE ŽIVLJENJSKIH IZZIVOV!** premagujemo različne težave in ovire, ki nas doletijo
- **IZRAŽANJE!** z učenjem boljše komuniciramo, se izražamo in razložimo svoja čustva – to pomeni, da se izognemo tudi morebitnim konfliktom
- **SAMOSTOJNOST!** sami lažje poiščemo odgovore na pomembna vprašanja, ki se nam postavljajo, organiziramo potovanja, varčujemo...

To je samo nekaj razlogov, zakaj je, hočeš nočeš, nekaj znanja pa le dobro imeti.

ALI JE UČENJE RES TAKO TEŽKO?

Naj vas v tem poglavju popeljemo nekaj let nazaj... Se še spomnite starši, kako je biti otrok? Težko verjamemo, da se prav vsak veseli učenja oz. vsaj ne vsakega predmeta. Kljub temu pa, je za nekatere učenje delo, za nekatere pa včasih tudi zabava – odvisno kaj in koliko se mora nekdo učiti. Še posebej težki pa so tisti predmeti, kjer so otroci manj spretni ali pa jim predmet niti ni tako zanimiv.

Vsekakor pa to ne pomeni, da je rešitev v tem, da se nehamo truditi. Učenje si lahko zorganiziramo tako, da smo pri tem uspešnejši. In že to je znak, da si na pravi poti. Da bo pot do cilja uspešna, priporočamo, da slediš naslednjim korakom...

S koraki do cilja

1. KORAK: UREJEN PROSTOR

Preden se začneš učiti, si moraš pripraviti ustrezen prostor. Za učenje je potreben miren prostor (to je lahko doma, soba, knjižnica... kjerkoli se počutiš udobno, sproščeno in nemoteno! Potrebuješ mizo, stol, ustrezno svetlobo in vse pripomočke za učenje (knjige, delovne zvezke, zvezke, teste, vaje...). Predlagamo ti, da si pripraviš tudi:

- **ZVEZEK**, ki ga imaš samo zase in za svoje vaje (lahko je en za vse predmete)
- pomagaj si z **IT TEHNOLOGIJO** - zanimive informacije lahko najdeš na spletu, spletni jezikovni prevajalniki, dodatne vaje in učno gradivo... ,
- z **URO** nadzoruješ koliko časa si porabil za določeno snov,
- **KNJIGE**, v katerih boš našel še več informacij in učno snov dodatno utrdil,
- ustrezna **SVETLOBA**, da si ne boš utrudil oči
- in po želji še kakšen **DODATEN PRIPOMOČEK** (npr. antistres žogica, čepki za ušesa...)

2. KORAK: ZDRAVA HRANA IN PIJAČA (H₂O)

Tako kot ne moreš lačen in žejen v šolo, se ne moreš lačen in žejen učiti. Zato poskrbi, da imaš v bližini vodo in da se pred učenjem naješ 😊 Če postaneš med učenjem lačen si seveda privošči kratek odmor. Priporočamo pa, da si med učenjem vzameš največ en daljši odmor (npr. 15 minut).

Za boljšo koncentracijo, spomin in učenje je priporočljivo uživanje zdrave in uravnotežene prehrane: sadje, zelenjava, pest oreškov ter nesladkana pijača (čaj, voda, limonada in podobno).

3. KORAK: PRIPRAVA TEDENSKEGA URNIKA

Predlagamo, da si za učenje sestaviš svoj urnik (lahko tudi skupaj s starši) – izpolnjevanje obveznosti je namreč precej lažje, če si strukturiraš svoj dan, še posebej za vikend in proste dni. Primer si lahko ogledaš tule:

PRIMER INDIVIDUALNEGA URNIKA (PRILAGODI GA SVOJIM DEJAVNOSTIM!)

	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB / NED
15.00 – 16.00	Prihod domov / malica, kratek počitek, prosto					Vsaj 2-3 ure za utrjevanje snovi in učenje oba dneva!
16.00 – 17.00	Učenje					
17.00 – 18.30	Obšolske dejavnosti					
19.00 – 20.00	Večerja, druženje z domačimi					
20.00	Priprava na nov dan					
21.00	Spanje					

Priporočamo, da učenju med tednom nameniš vsaj 1 uro, za vikend pa najmanj 2 do 3 ure na dan. V ta čas vključi naslednje: UTRJEVANJE SNOVI, DOMAČE NALOGE, DODATNE VAJE, BRANJE ...

4. KORAK: UGOTOVI KATERI UČNI TIP SI

Ugotoviti moraš, kako si vsebine prej zapomniš in kako se lažje učiš – je to morda učenje na pamet? Miselni vzorci? Ponavljanje na glas? Risanje? Barvanje? ... tukaj je vse odvisno od tega, kateri učni tip si (test najdeš na strani 20, poglavje PRILOGA).

Naši možgani so zanimiva stvar, poleg tega pa so znanstveniki ugotovili, da so v njih glavni komunikacijski centri:

- 1. VIDNI ALI VIZUALNI** (raje opazujejo, kot govorijo ali sodelujejo, urejeni zapiski, lepa pisava, zapomnijo si obraze, opazijo detajle, tihi, imajo radi lepe stvari, so lepo urejeni, dlje časa lahko zdržijo za knjigo...)
- 2. AVDITIVNI ALI SLUŠNI** (ponavljajo na glas, da si lažje zapomnijo, radi poslušajo, zapomnijo is imena, hitreje in lažje odvrnemo njihovo pozornost, imajo več težav s pisnimi navodili...)
- 3. KINESTETIČNI ALI ČUSTVENO GIBALNI** (radi se dotikajo ljudi, ko se z njimi pogovarjajo, radi delajo stvari z rokami in se gibajo, težko dolgo časa berejo, saj težko sedijo pri miru, ves čas imajo radi kaj v rokah...)

Skozi možganske centre prihajajo informacije in dražljaji do nas iz okolja, preko katerih tudi oddajamo sporočila. Navadno smo kombinacija vseh treh, vendar eden bolj izstopa (Učni tipi, 2020). V kolikor nisi prepričan/a kateri tip izstopa pri tebi, se lahko preizkusiš na testu učnih tipov (glej prilogo 1). Glede na prevladujoči tip si prilagodi svoje učno okolje.

5. KORAK: IZKUSTVENO UČENJE

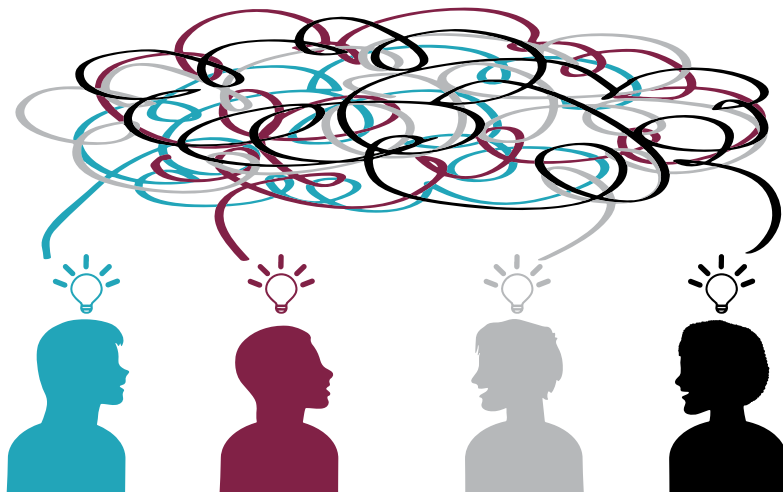
Ne pozabi! Največ se naučimo skozi izkušnje. Pri matematiki je to vaja in preizkusni računi, pri kemiji so to lahko eksperimenti, pri slovenščini preverjanje znanja npr. na spletu in podobno. Torej, preveri svoje znanje na različne načine, poskusi doma kaj narediti sam. 😊

6. KORAK: INDIVIDUALNI NAČRT UČENJA

Pripravi si mesečni pregled učenja v tabelo – vpiši si vse pomembne datume pisnega in ustnega preverjanja znanj, zapiši si koliko časa si porabil za določen predmet in ocene. Na strani 23, pod Priloga 2 si lahko natisneš ali pa ustvariš čisto svoj individualni načrt učenja.

7. KORAK: MEDVRSTNIŠKO UČENJE

Poznaš pregovor »Več glav več ve!«? Najbolje si zapomnimo tiste stvari o katerih več govorimo, pa tudi tiste, ki jih večkrat preberemo – učenje v skupini in med vrstniki omogoča ponavljanje snovi, okrepi skupinsko sodelovanje in povezovanje, prenos znanja in spodbuja kritično mišljenje.

8. KORAK: POTREBUJEŠ DODATNO POMOČ?

Brezplačno učno pomoč in svetovanje nudimo v Skupni točki, na Zaloški 54.
MAIL: skupna.tocka@zpmmoste.net; TELEFON: 040/760-515.

KONCENTRACIJA IN UČENJE

Pomanjkanje pozornosti je značilno predvsem za otroke z ADHD, seveda pa se ta lahko pojavlja tudi pri ostalih. Problem, ki nastopi pri težavah s pozornostjo in koncentracijo je negativni vpliv, ki se med drugimi lahko kaže tudi v slabšem učnem uspehu in počasnejšem usvajanju znanja.

Pozornost, kot pojasnjuje Mravlje (1999) pomeni, da smo sposobni osredotočanja na nek zunanji ali notranji dražljaj. Ta je pomembna v vseh jezikovno-komunikacijskih aktivnostih in višjih spoznavnih procesih kot so mišljenje, učenje, sklepanje, pomnjenje... Bolj kot smo pozorni, učinkovitejše je naše dojemanje učne snovi. Musek in Pečjak (1996) navajata, da je obseg pozornosti odvisen od vrste in razporeditve gradiva ter starosti, trajanje pa je odvisno od posameznikove utrujenosti, motivacije, interesa, vrste gradiva (pri tem si lahko pomagamo tudi s koraki, ki smo jih omenili pod poglavjem »Ali je učenje res tako težko?«).

Pri tem ločimo **aktivno** in **pasivno pozornost**. Aktivna pozornost ali koncentracija pomeni sposobnost delati zbrano, vztrajati na nekem dražljaju, ki je pritegnil našo pozornost – ko se učimo, želimo torej doseči aktivno pozornost. Gre za pozornost, ki jo posameznik zavestno usmerja in vzdržuje (Mravlje 1999).

POMEMBNO!

Aktivne koncentracije smo sposobni omejen čas (različni viri navajajo med 20 in 30 minut, odvisno od posameznika). Zato so pomembni kratki odmori (največ 5 minut npr. telovadbe, popij požirek/dva vode, privošči si pest oreščkov ali sadno malic...) Popolne koncentracije smo sposobni omejen čas.

Težave s pozornostjo in koncentracijo so pri šolskih otrocih precej pogoste, kažejo pa se na naslednje načine:

- zasanjanost,
- nezmožnost sedeti pri miru,
- hitro se zmoti,
- težko sledenje navodilom,
- težave z domačo nalogo in učenjem,
- nerodnost,
- neurejena pisava in drugo (Stubelj Ars, 2017).

PRIMERI VAJ ZA IZBOLJŠANJE KONCENTRACIJE

Ker je koncentracija sposobnost, ki jo pridobimo to pomeni, da jo lahko z nekaj vaje tudi krepimo in tako vseskozi izboljšujemo. Seveda pa to ne velja zgolj za otroke, temveč tudi za odrasle. V nadaljevanju vam bomo predstavili nekaj vaj za krepitev pozornosti in koncentracije, ki jih otrok lahko izvaja sam in nekaj takih, ki jih lahko otrok izvaja skupaj s straši. Vaje so povzete po zbirki vaj, ki jo je uredila J., Vilar (2013). Tam lahko najdete še več podobnih in koristnih nalog.

Pri izvajanju vaj je dobro da **odstranimo morebitne moteče dejavnike** kot so: TV, pametni telefon, glasna glasba in podobne moteče dejavnike.

Poleg omenjenih vaj, ki sledijo v nadaljevanju, je za krepitev in izboljšanje koncentracije zelo koristno tudi **gibanje**. Majcen (2013) tako pojasnjuje, da je včasih delo, ko zmanjka koncentracije, dobro tudi prekiniti in vplesti kratko razgibavanje, da otroci sprostijo svojo energijo.

VAJA 1: POZORNO POSLUŠAJ!

Pri tej vaji je cilj, da otrok nariše, kar mu sporoča besedilo. Na ta način poleg koncentracije krepí tudi bralno razumevanje.

PRIMER ZGODBE:

V SPODNJI DESNI KOT NARIŠI MANJŠO HIŠO, KI IMA DVE OKNI IN ENA VRATA. SPODAJ NA SREDINI NARIŠI VISOKO DREVO, LEVO OD NJEGA PA TRI METULJČKE. ZGORAJ DESNO NARIŠI SONCE, ZGORAJ LEVO PA OBLAK.

VAJA 2: HITRO BRANJE

Otroci pri tej vaji čim hitreje iščejo besede, ki se ponovijo. Ko najdejo prvo besedo, ki se ponavlja jo podčrtajo in nato tudi vse naslednje enake besede podčrtajo z isto barvico. Na črto z imenom barve napišejo besedo, ki se ponavlja, ter število kolikokrat se ponovi. Ko dobijo sklop 4 besed, ki se ponavljajo (vsaka označena s svojo barvo) med njimi poiščejo podobnost.

HITRO BRANJE, VAJA

Hitro, hitro poišči enake besede in jih podčrtaj z različnimi barvami. Na črte napiši, katere besede se ponavljajo in kolikokrat se to zgodi. Ko nalogo končaš, ugotovi, kaj je skupnega vsem besedam.

zdaj, ukaz, ukaz, vozu, bili, njim, niso, bolj, dalj, levo, sedi, raje, niso, bled, samo, tisk, lase, kita, ukaz, cula, svet, niso, uiti, niso, naju, takt, svoj, ukaz, bili, park, bili, niso, šipa, list, teza, gumb, pipa, list, ukaz, vino

Rdeča: _____, **modra:** _____, **zelena:** _____, **rumena:** _____.

Če si pravilno rešil/-a nalogo, si podčrtal/-a 15 besed.

VAJA 3: BISTRE OČI

Pri tej vaji otroci med črkami poskušajo poiskati besede, ki predstavljajo živali. Ko najdejo žival, jo podčrtajo. Vajo lahko nadgradijo tako, da se časovno omeji npr. na 1 do 2 minuti.

BISTRE OČI, VAJA

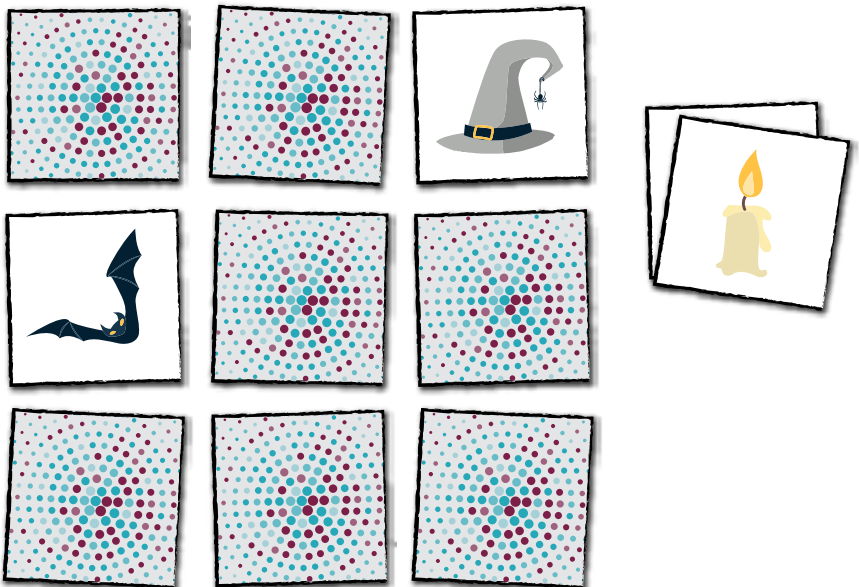
autisthslondgsaagzebralzfumtigerćtribnslžirafazrzunejvdnosorogpejg
kslmedvedtrautkgbsanjnrsptičfgwaezjfhwsrnajmvdzajecmtlzsdbd
fkužanjspšrnbjamucanjaspribamišpenvjсанoropicabnjahnouatjulenjv
ejkannrgsoavfwanvrtbfpapagajnjascōergmrožbnjepšfisribandlektjg
kravanslečdurkkitcnelgusjuvolkaloenvuejdifantilopankleopdsdčmrljč
elbnejdiglisicapslekinfmetuljnlskeipažabanijkklejdganosanorkengurup
otuirujvkačanjalsejdračkanjbvadhonrkonjijkjlgdthmnxujelengnusap

VAJA 4: SKRITI PREDMETI

Opazovanje predmetov je vaja, pri kateri pred otroka postavimo 10 predmetov. Za opazovanje ima omejen čas (1 min), nato pa predmete skrijemo (lahko so predmeti na sliki). Otrok zapiše imena predmetov, ki si jih je zapomnil. Iz besed lahko v nadaljevanju sestavi zgodbo.

VAJA 5: SKUPINSKE IGRE

- Igra spomina
- Sestavljanje sestavljanke
- Črkarija
- Iskanje besed na določeno črko
- Podajanje asociacij
- Dopolnjevanje zgodbe
- Reševanje osmerosmerke
- Reševanje križank
- Iskanje razlik med slikama...

Z BRANJEM DO ZNANJA

»**Temeljna dejavnost v zvezi s knjigo je branje.** Z njim se srečujemo v vsakem trenutku: v šoli, na delovnem mestu, v trgovini, na ulici, doma itd. Branje je zelo pomembno za vse generacije ljudi, predvsem pa pri otrocih razvija učenje učenja. Branje je izjemnega pomena, zato se ga moramo učiti in negovati.« (Dežman, 1998).

Branje je **temeljna življenjska veščina**:

- je osnova za učenje, komunikacijo in osebnostno rast,
- je pomemben dejavnik pismenosti,
- odpira nam pot do iskanja informacij in znanja
- ter pomaga pri razumevanju sebe in sveta okoli nas.

Pri branju smo aktivni, zato je branje nenadomestljiva vaja v rabi jezika in prispeva k razvoju in izboljšanju vseh drugih jezikovnih zmožnosti (Grosman, 2003).

10 stvari, na katere vpliva branje kakovostne literature:

1. Branje vpliva na boljše pisanje.
2. Tisti, ki več bere ima dokazano boljši spomin in je sposoben dlje časa ostati skoncentriran ter je boljši poslušalec.
3. Branje vpliva na boljši besedni zaklad in razvitejši govor.
4. Bralec razvija uspešnejšo socializacijo (kar naenkrat se lahko pogovarjaš o mnogo različnih stvareh!)
5. Lažji vstop v kulturno okolje (več kot prebereš, več veš – kar naenkrat poznaš veliko različnih dejstev in zanimivosti o lastni in tuji kulturi)
6. Branje otroku omogoča tudi izgradnjo vrednot (v literarnih junakih prepozna sebe in svoje težave ter med njimi išče vzornike)
7. Branje pomembno vpliva na dojemanje samega sebe in na druge občutke ter mnenja o drugih ljudeh (z branjem smo bolj empatični in bolj razumemo druge)
8. Branje razvija zmožnost simboličnega izražanja, kar bralcu omogoča, da bolj nadzorovano uporablja zahtevnejše jezikovne strukture, razvija asociativne ter druge oblike mišljenja, kar ga pripravlja na svet odraslih.
9. Branje krepi sposobnost domišljijske dejavnosti (v resničnem življenju to pomeni, da lahko premaguješ konfliktne položaje, v katerih se znajdeš). Situacije v literaturi omenijo neke vrste simulacijo realnih življenjskih situacij, ki jih je bralec v določeni knjigi že uvidel.
10. Knjige so prijatelji, ki nikoli ne razočarajo! (Grosman, 2003; Jamnik, 2000).

Bralna motivacija...

Bralna motivacija nas spodbudi k branju, mu da smisel ter nam pomaga, da pri branju vztrajamo, da več beremo in da smo za to notranje motivirani. Pri spodbujanju motivacije za branje, imajo glavno vlogo starši. Vse, kar morajo starši storiti, da bi svojemu otroku pomagali brati, je, da berejo z njim. Za to, pa nikoli ni prepozno. Jamnik (2000) pravi, da otroka spodbujamo k branju in razvijamo njegove bralne sposobnosti toliko časa, da vzbudimo v njem užitek. Brati nekemu pomeni vzeti si čas zanj, branje na glas je darilo, je dejanje ljubezni.

**Najpomembnejše je,
da otroka spodbujate k branju
in da berete skupaj z njim!**

**Bralni interes se razvije že v zgodnjem otroštvu,
pri tem pa igra glavno vlogo stik med bralcem
in poslušalcem, torej največkrat stik
med starši in otrokom.**

PRIMERI VAJ ZA IZBOLJŠANJE BRALNE UČINKOVITOSTI

VAJA 1: RAZVIJANJE VIDNEGA IN SLUŠNEGA RAZLOČEVANJA

Iskanje enake besede

Otrok prebere besedo iz prvega stolpca in med besedami na desni čim hitreje poišče enako besedo. Priporočljivo je, da bi otrok besede bral glasno.

Barati	Basati	Barka	Barva	Bajta	Barati
Bas	Bos	Basen	Pas	Besen	Bas
Basen	Besen	Basen	Jasen	Jesen	Lesen
Bezati	Bedeti	Beden	Bežen	Lesen	Bezati
Kolo	Telo	Nato	Zelo	Kolo	Lepo
Buden	Beden	Teden	Besen	Buden	Čuden

VAJA 2: RAZVIJANJE PERCEPCIJE

Sestavljanje novih besed iz dane besede

Črke besede so razporejene v krogu. Učenec mora sestaviti čim več besed iz črk, ki so na razpolago, s tem, da lahko črko uporabi večkrat.

VAJA 3: BRALNO RAZUMEVANJE

Natančno preberi besedilo in odgovori na vprašanja

PRIMER ZGODBE ((Hiti, M. In Prudič, T., 2017):

Ko se v juniju razbohotijo planinski pašniki, se v dolini začnejo priprave za odhod črede na planino. Nekoč so pastirji živino gnali vedno na isti dan, zdaj pa običajno določijo dan sredi junija. Na pot krenejo v zgodnjih jutranjih urah, ko je sonce še skrito za gorami. S prvimi sončnimi žarki se čreda že pase na pašnikih Velike, Male in Gojske planine. Pastirji svoje krave slišijo že od daleč zaradi zvonca – TROPINARJA, ki so ga obesili okoli vratu kravi vodnici. Danes, ko je do planine speljana cesta, živino tja pripeljejo. Tako se začne tri mesece dolga sezona, ki traja vse do konca avgusta, ko pašniki izgubljajo svojo sočnost in se pastirji s čredo spet odpravijo v dolino.

RAZLAGA MANJ ZNANIH BESED:

Čreda = večja skupina živali iste vrste

Krava vodnica = krava, ki vodi čredo

Kreniti = začeti hoditi, premikati se

Razbohotiti se = razrasti se

PRIMERI VPRAŠANJ, KI S KATERIMI PREVERIMO RAZUMAVNJE ZGODBE:

1. Kdaj se začne pastirska sezona?
2. Kam peljejo krave na pašo?
3. Kaj je tropinar?
4. Opiši delo pastirja na planini. Opiši vsaj dve opravili.
5. Kdaj se začne delovni dan za pastirja?
6. Zakaj je mleko s planinskih pašnikov tako dobro?
7. Predstavljaš si, da si pastir. Kaj boš naredil z viškom mleka?

*** Besedilo, ki je osnova za preverjanje bralnega razumevanja, mora biti prilagojeno starosti otroka.

PRILOGA 1

Kateri učni tip si?

Obkroži črko pred trditvijo, ki velja zate.

Povzeto po: <https://nasvetizaucenje1.wordpress.com/ucni-tipi/>

1. Če se učim nekaj narediti, potem se najbolje naučim, če:

- a) opazujem nekoga, ki mi to pokaže.
- b) poslušam nekoga, ki mi postopek razloži.
- c) poskusim narediti sam(a).

2. Ko berem, pogosto ugotovim, da:

- a) si predstavljam v svoji notranjosti, o čem berem.
- b) berem glasno ali si poskušam priklicati zvoke v sebi.
- c) se poskušam vživeti v situacijo

3. Ko me vprašajo za neko smer:

- a) si v mislih predstavljam kraje, da smer lažje razložim, še raje pa jih kar narišem.
- b) nimam težav, da nekomu razložim smer.
- c) to pokažem ali pa se premikam

4. Če ne vem, kako naj izgovorim kako besedo:

- a) jo zapišem, da ugotovim, ali sem na pravi poti.
- b) jo glasno izgovorim, da ugotovim, ali pravilno zveni.
- c) jo zapišem, da ugotovim, ali jo pravilno občutim

5. Ko pišem:

- a) me skrbi, če je med črkami in besedami enakomeren razmik.
- b) si ves čas ponavljam črke in besede.
- c) močno pritiskam pisalo, da lahko občutim, kako zapisujem črke in besede

6. Če si moram zapomniti seznam stvari, si ga najbolj zapomnim, če:

- a) ga zapišem na papir.
- b) si ga nenehno ponavljam.
- c) se premikam in uporabljam prste, da naštevam stvari, ki jih potrebujem.

7. Raje imam učitelje, ki:

- a) uporabljajo tablo ali projektor, ko razlagajo vsebino.
- b) razlagajo vsebino z veliko primerjavami.
- c) so zelo aktivni in se veliko premikajo

8. Če se želim skoncentrirati, mi povzroča težave:

- a) če je v prostoru veliko gibanja.
- b) če je v prostoru hrup.
- c) če moram ves čas sedeti na mestu

9. Če rešujem problem:

- a) ga napišem ali narišem, da si ga lažje predstavljam.
- b) se pogovorim s samim seboj.
- c) se veliko premikam ali uporabim različne predmete, ki mi pomagajo pri razmišljanju

10. Če dobim napisana navodila, kako naj nekaj sestavim:

- a) jih tiho preberem in si poskušam v mislih predstavljati, kateri deli spadajo skupaj.
- b) jih preberem glasno in se pogovarjam s samim seboj, ko sestavljam dele skupaj.
- c) najprej poskušam sestaviti dele skupaj, šele potem preberem navodila

11. Da se zamotim, ko čakam:

- a) gledam naokrog, strnim ali berem.
- b) govorim ali poslušam ljudi.
- c) hodim naokrog, z rokami premikam razne predmete ali premikam/vrtim noge, ko sedim

12. Če moram z govorico nekomu nekaj pojasniti:

- a) raje povem na kratko, saj ne želim predolgo govoriti.
- b) razložim s podrobnostmi, saj rad(a) govorim.
- c) premikam roke in se gibljam, ko razlagam

13. Če mi nekdo nekaj govori in razlaga:

- a) si poskušam priklicati podobe, da si lažje predstavljam.
- b) uživam v poslušanju, vendar ga tudi prekinem in govorim tudi sam(a).
- c) dolgočasi me, če je njena/njegova razlaga predolga in opiše preveč podrobnosti

14. Če si želim priklicati imena:

- a) si zapomnim obraze, vendar pozabim imena.
- b) si zapomnim imena, vendar pozabim obraze.
- c) si boljše zapomnim okoliščine, v katerih sem osebo srečal(a), kot ime in obraz te osebe

REZULTATI:

- a) Če si obkrožil/a največ trditev pod točko a, si najbrž pretežno vizualni tip.
- b) Več trditev pod točko b pripada pretežno avditivnim tipom.
- c) Če si zbral/a največ odgovorov pod točko c, je pri tebi verjetno najbolj razvit čustveno-gibalni kanal.

PRILOGA 2

Individualni načrt učenja

!!MOJ UČNI NAČRT!!

MESEC:

IME IN PRIIMEK:

DATUM	MOJI CILJI: kaj in kdaj se bom kdaj učil/a + koliko časa	OSVOJENI CILJI: kaj sem se dejansko naučil/a
PRIMER: 15.4.2019	matematika, geometrija, 1 h	naučil/a sem se osnovne formule, ponoviti moram deltoid

[illegible]

[illegible]

VIRI IN LITERATURA

1. Bralne vaje (2020). Pridobljeno s: http://uciteljska.net/Bralne_Vaje/ Uvodne/ Prva1.html.
2. Dežman, S. (1998). Bralna značka v osnovni šoli. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.
3. Grosman, M. (2003). Pomen branja za posameznika in širšo družbo. V: Blatnik Mohar, M. In d. (ur.) Beremo skupaj: priročnik za spodbujanje branja. Ljubljana: Mladinska knjiga.
4. Hiti, M. In Prudič, T. (2017). Nabor nalog, ki spodbujajo in preverjajo različne nivoje bralnega razumevanja. Rakek: OŠ Jožeta Krajca. Pridobljeno s: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-0P4UYXXA/721e7a3f-0c37-42a1-a6af-3e1f6739e885/PDF>.
5. Jamnik, T. (2000). S knjigo v svet. Bralna značka v tretjem tisočletju: zbornik ob 40-letnici bralne značke. Ljubljana: Založba Rokus.
6. Majcen, V. (2013). Gibanje med poukom. Didakta, letnik 22!, številka 165, (str. 46-48.). Pridobljeno s: <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-U2E2N0VE->.
7. Mravljje, F. (1999). Pozorno poslušanje z razumevanjem. Nova Gorica: Educa.
8. Musek, J. in Pečjak, V. (1996). Psihologija. Ljubljana: Educy.
9. Nasveti za učenje (2020). Učni tipi. Pridobljeno s: <https://nasvetizaucenje1.wordpress.com/ucni-tipi/>.
10. Podlpatnik, Vesna (2020). Motivacija. Pridobljeno s: <http://www.solazaravnatelj.si/ISBN/978-961-6637-29-9/61-62.pdf>.
11. SSKJ (2020). Pridobljeno s: <https://fran.si/130/sskj-slovar-slovenskega-knjznega-jezika/3562707/motiv?View=2&Query=motiv&FilteredDictionaryIds=130&View=2&Query=motiv&FilteredDictionaryIds=130>.
12. Stubelj Ars, M. (2017, Oktober 16). Razlika med pozornostjo in koncentracijo. Pridobljeno s: <https://minipoliglotini.com/blog/posts/razlika-med-pozornostjo-in-koncentracijo>.
13. Vilar, J. (2013). Razvijanje pozornosti in koncentracije zbirka vaj. Grosuplje: OŠ LA Grosuplje. Pridobljeno s: http://www.cresnjevec.si/files/2011/07/vaje_zakonzentracijo_let2013.pdf.

